

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/75/2004

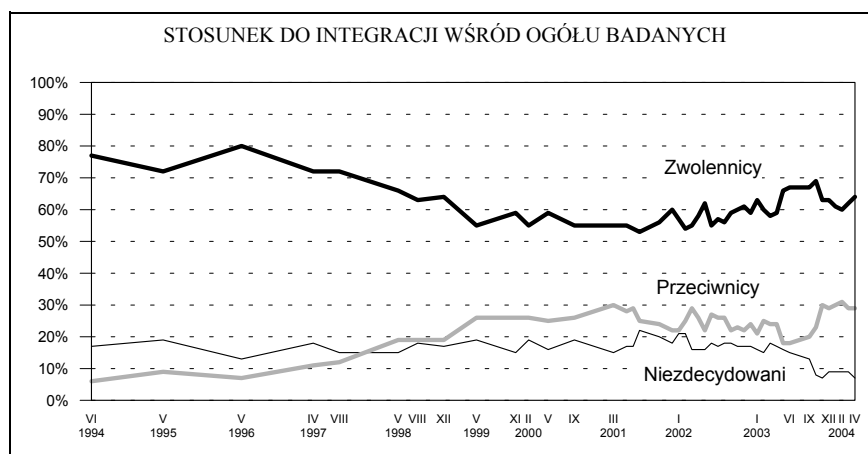
OPINIE O INTEGRACJI W PRZEDDZIEŃ ROZSZERZENIA UNII EUROPEJSKIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- U progu wejścia do Unii Europejskiej za zwolenników integracji uważa się prawie dwie trzecie Polaków (64%), a ponad jedna czwarta (29%) to jej przeciwnicy.

- Polacy oczekują wstąpienia do Unii Europejskiej z mieszanymi uczuciami. Wśród trzech najczęściej doznawanych emocji, związanych z tym wydarzeniem, wskazują: obawę (60%), nadzieję (57%) oraz zaciekawienie (53%).
- W opinii społecznej, Polska może zaoferować Unii Europejskiej przede wszystkim tanią siłę roboczą (55% wskazań). W dalszej kolejności, wyraźnie już rzadziej wskazywane, znalazły się: tradycja, wartości moralne, religia (33%), wysokiej jakości produkty rolne (30%), rynek zbytu na towary z innych krajów UE (27%).

Niemal w przeddzień rozszerzenia Unii Europejskiej zapytaliśmy Polaków o to, z jakimi uczuciami oczekują tego wydarzenia i co, ich zdaniem, Polska może wnieść do jednoczącej się Unii¹.

STOSUNEK DO INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

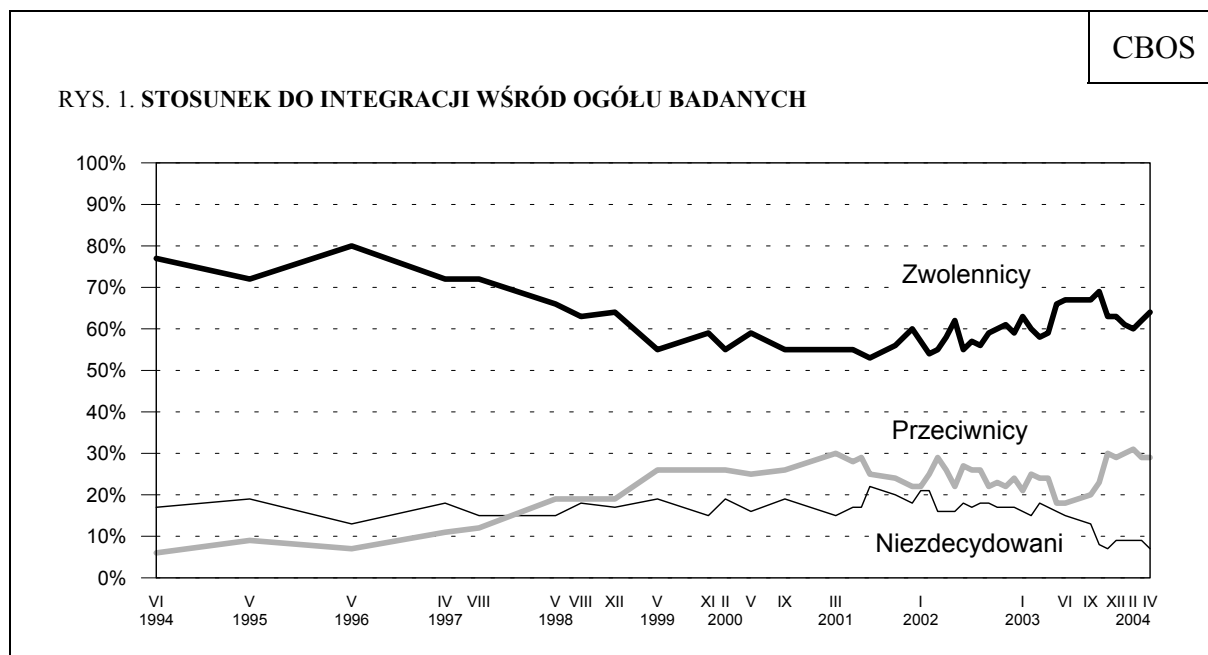
Po okresie obniżania się społecznego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej, odnotowanego między listopadem ubiegłego roku i lutym tego roku, od marca ponownie obserwujemy tendencję wzrostową. Na niespełna miesiąc przed przystąpieniem do tej organizacji za zwolenników integracji uważa się większość Polaków (64%), a ponad jedna czwarta (29%) to jej przeciwnicy.

Tabela 1

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2002				2003								2004					
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach																	
Zwolennicy	59	60	61	59	63	60	58	59	66	67	67	69	63	63	61	60	62	64
Przeciwnicy	22	23	22	24	21	25	24	24	18	18	20	23	30	29	30	31	29	29
Niezdecydowani	18	17	17	17	16	15	18	17	16	15	13*	8	7	9	9	9	9	7

* Łącznie z tymi, którym „jest to obojętne”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (167) przeprowadzono w dniach 2-5 kwietnia 2004 roku na liczącej 993 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej wiąże się przede wszystkim z wykształceniem i, co za tym idzie, z położeniem ekonomicznym badanych. Do zwolenników integracji najczęściej zaliczają się respondenci z wyższym wykształceniem (86%), badani uzyskujący stosunkowo wysokie dochody (72% o średnich miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 800 zł), dobrze oceniający własne warunki materialne (78%). Ponadto poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej częściej niż przeciętnie wyrażają mieszkańcy największych miast (73%), a także ludzie młodzi, w wieku od 25 do 34 lat (72%).

W grupach społeczno-zawodowych zwolennicy integracji to przede wszystkim kadra kierownicza i inteligencja (80%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (80%) oraz właściciele firm (74%), a wśród biernych zawodowo - uczniowie i studenci (74%).

Stosunkowo dużo przeciwników członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest wśród respondentów najslabiej uposażonych (42% tych, którzy deklarują miesięczne dochody *per capita* poniżej 300 zł), badanych określających własne warunki materialne jako złe (37%) oraz osób z wykształceniem podstawowym (38%). Sprzeciw wobec integracji częściej niż przeciętnie wyrażają także mieszkańcy wsi (35%), w tym przede wszystkim rolnicy (37%), a także robotnicy niewykwalifikowani (35%) i renciści (41%).

Przeciwnicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej są ponadto najliczniej reprezentowani wśród osób najbardziej religijnych - deklarujących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (43%).

W potencjalnych elektoratach do największych zwolenników integracji należeli w ostatnich latach obok sympatyków PO także wyborcy SLD. Obecnie po opuszczeniu Sojuszu przez grupę Marka Borowskiego i powstaniu Socjaldemokracji Polskiej nastąpiła zmiana w układzie poparcia dla integracji, która może świadczyć o tym, że na nową partię przeniosła swoje sympatie część najbardziej proeuropejsko nastawionych byłych zwolenników SLD². Obecnie najwyższe wskaźniki poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej notujemy w elektoratach SdPI i PO. Za integracją opowiada się także większość sympatyków PiS, PSL i SLD oraz ponad połowa zwolenników Samoobrony. Podobnie jak w poprzednim badaniu krytyczne opinie w tej kwestii przeważają wśród potencjalnych wyborców LPR.

Tabela 2

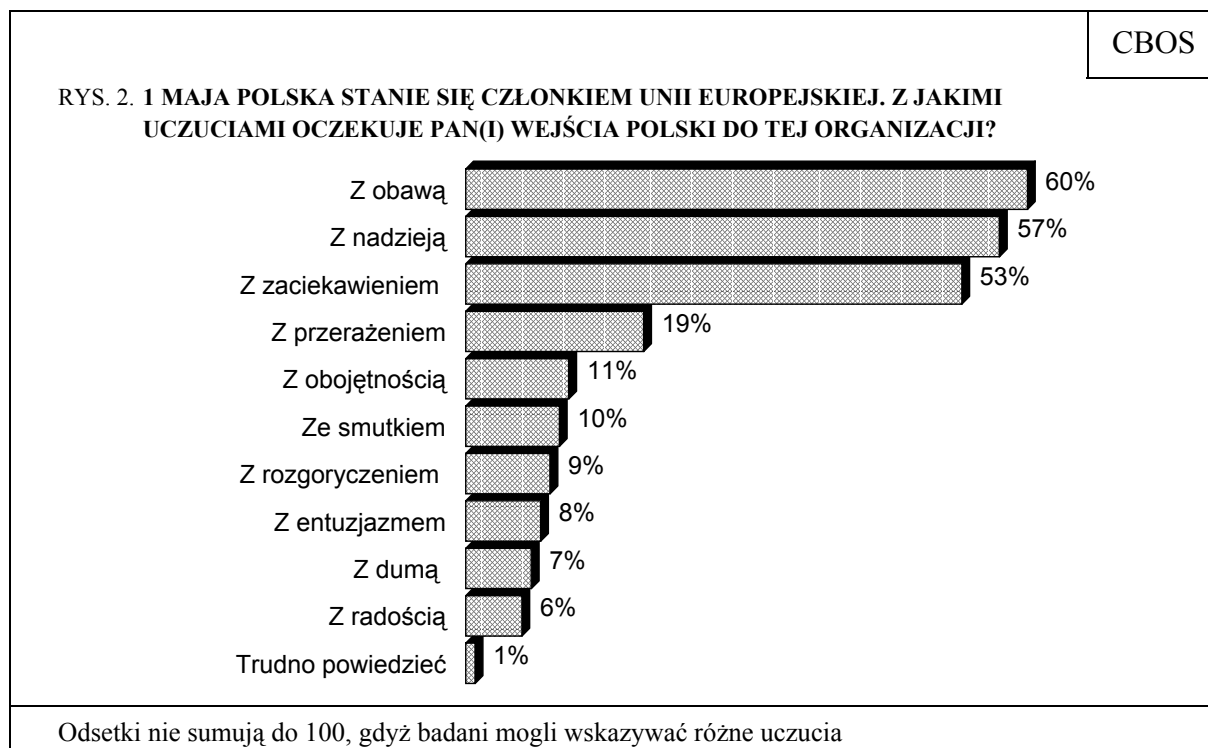
Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
SdPI	92	8	0
PO	88	11	1
PiS	80	17	3
PSL	78	15	7
SLD	66	31	4
Samoobrona	55	43	2
LPR	40	60	0

---

² Ze względu na małe liczebności elektoratów w badanej próbie trudno tezę tę formułować w sposób kategoriyczny. Jej trafność potwierdzą (lub nie) dopiero kolejne badania.

UCZUCIA TOWARZYSZĄCE POLAKOM U PROGU INTEGRACJI Z UE

Polacy oczekują wstąpienia do Unii Europejskiej z mieszanymi uczuciami. Wśród trzech najczęściej doznawanych emocji, związanych z tym wydarzeniem, wskazują: obawę (60%), nadzieję (57%) oraz zaciekawienie (53%). Wśród pozostałych uczuć towarzyszących Polakom przed wejściem do Unii Europejskiej stosunkowo najczęstsze jest przerażenie (19%).

Generalnie perspektywa członkostwa w tej organizacji nieco częściej budzi w polskim społeczeństwie uczucia negatywne (łącznie wyraża je 66% respondentów) niż pozytywne (60%). Więcej też jest badanych deklarujących odczuwanie tylko emocji negatywnych, niż tych, którzy reagują jednoznacznie pozytywnie. Uczuć wyłącznie pozytywnych - nadziei, radości, dumy, entuzjazmu (lub ich kombinacji) doświadcza 9% ogółu Polaków, a kolejne 17% - uczuć tylko pozytywnych pomieszanych z zaciekawieniem. Wyłącznie negatywne emocje - obawy, przerażenie, smutek, rozgoryczenie - wyraża 21% Polaków. Uczuciom negatywnym wyraźnie rzadziej niż pozytywnym towarzyszy ciekawość. Osoby deklarujące

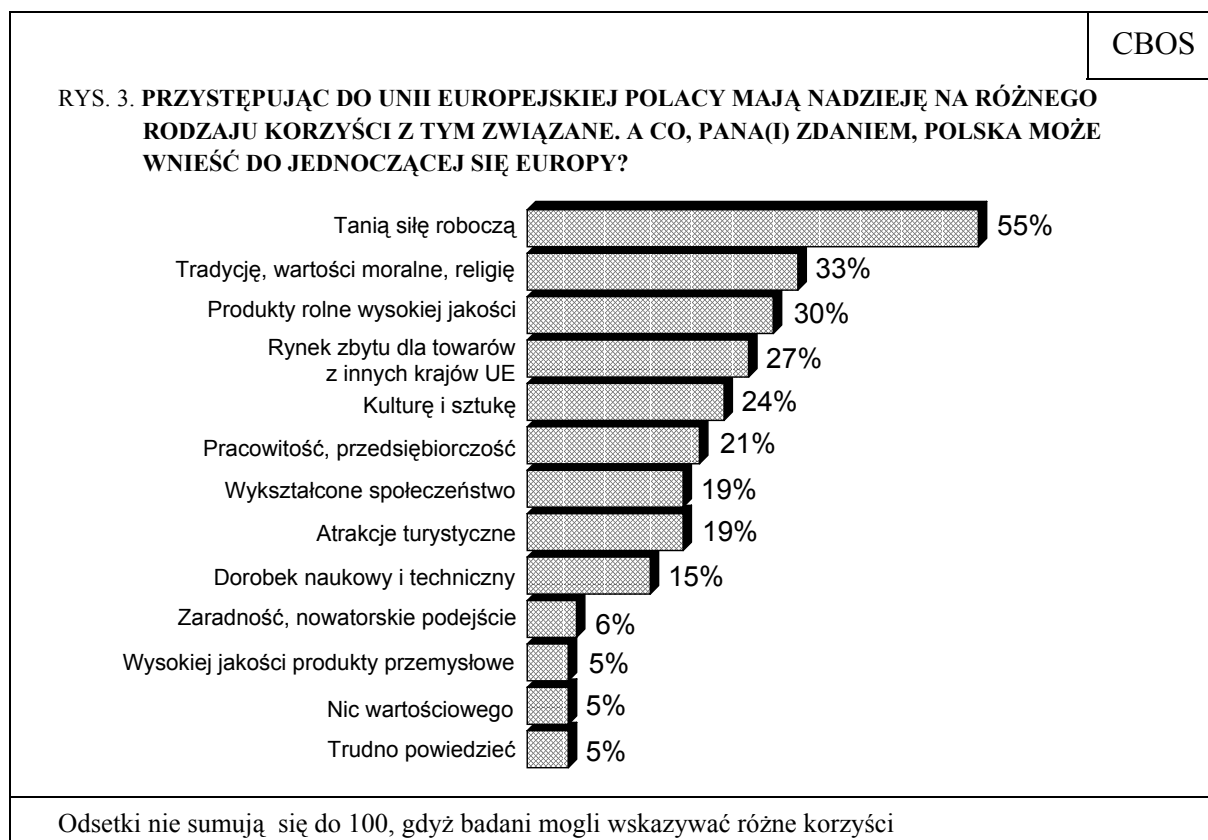
wobec integracji wyłącznie uczucia negatywne i jednocześnie ciekawe tego, co stanie się po 1 maja 2004 roku, stanowią 9% ogółu badanych. Prawie co trzeci Polak (32%) wyraża jednocześnie pozytywne i negatywne emocje związane z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej.

		CBOS
Deklarowane uczucia wobec przystąpienia Polski do Unii Europejskiej		
Tylko uczucia pozytywne	9%	łącznie 26%
Uczucia pozytywne + zaciekawienie	17%	
Tylko uczucia negatywne	21%	łącznie 33%
Uczucia negatywne + zaciekawienie	9%	
Uczucia negatywne + obojętność	3%	
Uczucia mieszane negatywne + pozytywne (+ ewentualnie zaciekawienie lub obojętność)	32%	
Zaciekawienie	1%	
Obojętność	3%	
Inne kombinacje uczuć	4%	
Trudno powiedzieć	1%	

Osoby zaliczające się do zwolenników członkostwa Polski w Unii Europejskiej oczekują momentu wejścia do tej organizacji przede wszystkim z nadzieją (78%), zaciekawieniem (66%), a jednocześnie nie bez obaw (51%). Odczucia przeciwników integracji są zdecydowanie bardziej jednoznaczne i silniejsze. Wśród nich dominuje obawa (81%), częste jest nawet przerażenie (46%). Paletę doznań uzupełniają: zaciekawienie (28%), smutek (28%) oraz rozgoryczenie (24%).

CO POLSKA MOŻE WNIĘŚĆ DO UE?

Perspektywa przystąpienia Polski do Unii Europejskiej skłania na ogół do rozważań, czy i w jaki sposób nasz kraj może skorzystać na integracji. Zdecydowanie rządziej Polacy zastanawiają się, co Polska ma do zaoferowania jednoczącej się Europie. Opinie społeczne w tej sprawie wskazują nie tylko na dumę z polskich osiągnięć w różnych dziedzinach, ale także na poczucie ekonomicznego upośledzenia w stosunku do krajów zachodnich. W opinii społeczeństwa, tym, co Polska może zaoferować Unii Europejskiej, jest bowiem przede wszystkim tania siła robocza (55% wskazań). W dalszej kolejności, z wyraźnie już niższymi odsetkami wskazań, znalazły się: tradycja, wartości moralne, religia (33%), wysokiej jakości produkty rolne (30%), rynek zbytu na towary z innych krajów UE (27%). Rządziej do atutów naszego kraju zaliczano: kulturę i sztukę (24%), pracowitość i przedsiębiorczość (21%), wykształcone społeczeństwo (19%) oraz atrakcje turystyczne, możliwość spędzenia udanego urlopu (19%).

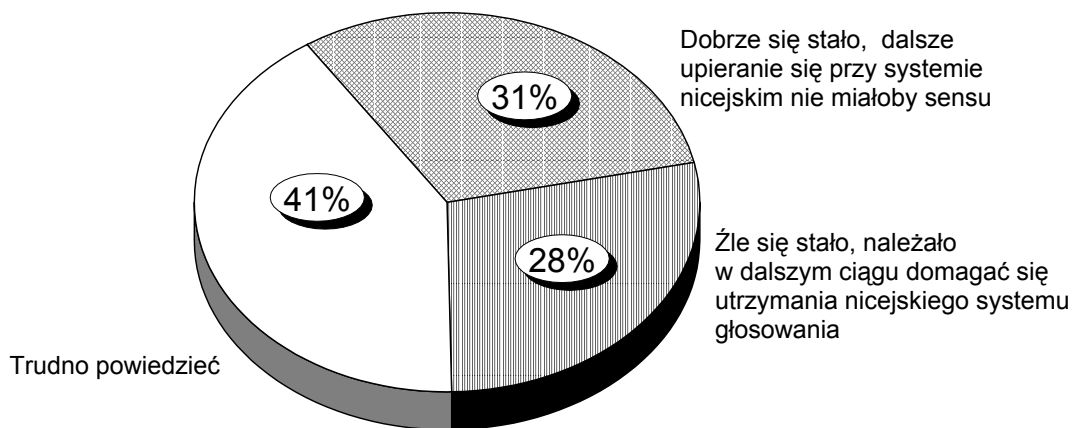
Przekonanie, że tym, co Polska może wnieść do Unii Europejskiej jest przede wszystkim tania siła robocza, dominuje niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Osoby najbardziej religijne (uczestniczące kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych), a także gospodynie domowe, renciści i badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne częściej niż przeciętnie do atutów naszego kraju zaliczają tradycję, wartości moralne i religię. Ponadto respondenci najlepiej wykształceni (z wykształceniem średnim i wyższym) oraz uczniowie i studenci częściej niż inni zwracają uwagę na kulturę i sztukę oraz wykształcone społeczeństwo. Osoby z wykształceniem wyższym stosunkowo częściej doceniają także polską naukę i technikę. Z kolei badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym nieco częściej niż inni liczą na pracowitość naszych rodaków i ich przedsiębiorczość. Ponadto właściciele firm częściej niż inni sądzą, że tym, co Polska wniesie do Unii, będzie przede wszystkim rynek zbytu dla unijnych produktów, rolnicy zaś twierdzą, że naszym atutem będą wysokiej jakości produkty rolne.

REAKCJE NA REZYGNACJĘ Z POSTULATU UTRZYMANIA NICEJSKIEGO SYSTEMU GŁOSOWANIA

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej będą kontynuowane ustalenia w sprawie sposobu podejmowania decyzji w Radzie Ministrów Unii. Polska zbliżyła się do kompromisu w tej sprawie rezygnując z postulatu zachowania nicejskiego systemu głosowania w tym gremium.

Decyzja polskiego rządu budzi zróżnicowane reakcje. Ponad dwie piąte Polaków (41%) nie zajmuje żadnego stanowiska w tej sprawie. Mimo iż spór wokół zapisów konstytucji europejskiej dotyczących sposobu podejmowania decyzji w Radzie Ministrów UE trwa od wielu miesięcy, znaczna część społeczeństwa prawdopodobnie nie orientuje się w spornej materii, a nawet nie słyszała o projekcie takiej konstytucji. Osoby, które mają wyrobioną opinię na ten temat, niemal równie często popierają decyzję polskiego rządu o rezygnacji z utrzymania systemu nicejskiego (31%), co odnoszą się do niej krytycznie (28%).

RYS. 4. HISZPANIA ZREZYGNOWAŁA Z POSTULATU UTRZYMANIA NICEJSKIEGO SYSTEMU GŁOSOWANIA W RADZIE UE. Z POSTULATU ZACHOWANIA SYSTEMU NICEJSKIEGO ZREZYGNOWAŁA RÓWNIEŻ POLSKA DEKLARUJĄC, ŻE JEST GOTOWA ZGODZIĆ SIĘ NA INNE KOMPROMISOWE ROZWIĄZANIE. JAK PAN(I) OCENIA TĘ DECYZJĘ?

Decyzja polskiego rządu spotyka się z największym poparciem w elektoratach SLD oraz SdPi. Pozytywnie ocenia ją także przeważająca część sympatyków PO. Zwolennicy PSL również raczej się z nią zgadzają, choć dominują wśród nich osoby niemające zdania w tej sprawie. Wśród sympatyków PiS, Samoobrony, a przede wszystkim LPR przeważa opinia podważająca decyzję rządu w tej kwestii. Badani ci uważają, że źle się stało, gdyż w dalszym ciągu należało domagać się utrzymania nicejskiego systemu głosowania.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Oceny rezygnacji Polski z utrzymania systemu nicejskiego		
	pozytywna	negatywna	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	63	18	19
SdPi	61	21	18
PO	50	30	20
PSL	36	22	42
PiS	33	40	27
Samoobrona	27	42	30
LPR	22	57	21

Polacy konsekwentnie wyrażają poparcie dla decyzji, jaką podjęli w referendum akcesyjnym w czerwcu ubiegłego roku. Tuż przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej jeszcze nieco silniej niż miesiąc wcześniej potwierdzają przekonanie o trafności swojego wyboru. Jednocześnie wyniki badania wskazują na znaczną ambiwalencję uczuć i niepewność doświadczaną w związku z rozszerzeniem Unii Europejskiej. Polacy oczekują tego wydarzenia z mieszaniną obaw, nadziei i ciekawości, bliscy raczej przerażenia niż entuzjazmu. W opinii społecznej, tym, co Polska może wnieść do jednoczącej się Europy, jest przede wszystkim tania siła robocza, a ponadto tradycja, wartości moralne i religijność oraz wysokiej jakości produkty rolne.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

	(%)			
	Popieram	Jestem przeciwny (a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	29	7	990
Płeć				
Mężczyźni	69	26	5	472
Kobiety	59	32	9	518
Wiek				
18-24 lat	66	30	4	156
25-34	72	23	5	171
35-44	62	32	7	165
45-54	64	31	5	202
55-64	67	27	6	117
65 lat i więcej	53	31	16	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	35	10	362
Miasto do 20 tys.	61	32	7	127
20-100 tys.	70	25	6	198
101-500 tys.	71	24	6	191
501 tys. i więcej mieszk.	73	22	5	113
Wykształcenie				
Podstawowe	50	38	12	284
Zasadnicze zawodowe	61	31	8	250
Średnie	70	25	6	346
Wyższe	86	14	0	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	80	20	0	63
Prac.umysł.niż.szczębla	80	16	3	94
Pracownicy fiz.- umysł.	61	34	6	84
Robotnicy wykwalifikowani	57	34	8	78
Robotnicy niewykwalifik.	53	35	12	40
Rolnicy	54	37	9	53
Pracujący na własny rach.	74	24	3	38
Bierni zawodowo				
Renciści	51	41	8	115
Emeryci	60	26	14	210
Uczniowie i studenci	74	24	1	75
Bezrobotni	65	29	6	115
Gospodynie domowe i inni	57	32	11	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	67	26	8	151
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	69	25	6	78
sekt. pryw. poza rolnict.	72	26	2	175
prywatnym gośp. rolnym	55	37	8	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	51	42	7	94
300-399	59	33	7	71
400-599	58	35	6	156
600-800	70	19	11	171
Powyżej 800 zł	72	23	5	195
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	37	10	295
Średnie	62	30	8	446
Dobre	78	19	3	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	43	15	63
Raz w tygodniu	64	28	8	500
1-2 razy w miesiącu	70	24	7	138
Kilka razy w roku	64	33	4	186
W ogóle nie uczestniczy	66	26	7	103
Poglądy polityczne				
Lewica	72	25	3	163
Centrum	69	27	4	297
Prawica	66	29	5	252
Trudno powiedzieć	51	34	16	278

Tabela 2. 1 maja Polska stanie się członkiem Unii Europejskiej. Z jakimi uczuciami oczekuje Pan(i) wejścia Polski do tej organizacji? 1 - Z nadzieją; 2 - Z obawą; 3 - Z obojętnością; 4 - Z radością; 5 - Z zaciekawieniem; 6 - Ze smutkiem; 7 - Z entuzjazmem; 8 - Z przerażeniem

	(%)							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	57	60	11	6	53	10	8	19
Płeć								
Mężczyźni	60	58	12	7	55	9	10	13
Kobiety	54	62	11	6	50	10	5	24
Wiek								
18-24 lat	61	61	11	10	65	5	13	18
25-34	69	59	8	2	62	5	13	19
35-44	54	72	10	6	53	10	7	21
45-54	57	58	11	7	52	14	5	20
55-64	51	63	13	5	45	13	5	17
65 lat i więcej	49	49	16	6	39	11	4	18
Miejsce zamieszkania								
Wieś	50	64	11	6	45	13	7	22
Miasto do 20 tys.	60	61	13	5	55	6	5	19
20-100 tys.	59	60	9	5	60	8	6	15
101-500 tys.	62	56	13	6	54	8	10	19
501 tys. i więcej mieszk.	63	53	11	9	56	9	12	15
Wykształcenie								
Podstawowe	45	57	15	6	41	12	6	24
Zasadnicze zawodowe	57	62	11	5	52	11	9	18
Średnie	62	60	9	6	60	8	9	18
Wyższe	70	66	9	10	62	6	5	8
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	65	66	9	11	55	5	6	19
Prac. umysł. niż. szczebla	64	58	7	7	64	7	13	17
Pracownicy fiz.- umysł.	59	60	14	1	59	9	16	19
Robotnicy wykwalifikowani	55	71	12	5	60	9	7	21
Robotnicy niewykwalifik.	63	49	14	4	62	8	8	24
Rolnicy	40	66	12	2	40	14	6	25
Pracujący na własny rach.	70	49	12	14	52	11	5	11
Bierni zawodowo								
Renciści	45	67	11	6	37	15	2	28
Emeryci	54	51	14	6	45	10	6	15
Uczniowie i studenci	74	59	8	10	67	2	14	14
Bezrobotni	56	67	10	7	53	13	7	20
Gospodynie domowe i inni	52	67	10	3	64	11	3	13
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	57	67	13	4	53	10	6	17
spółce właścicieli	70	62	8	3	66	7	17	20
prywatnych i państwa	64	54	10	10	64	7	10	19
sekt. pryw. poza rolnict.	41	65	14	1	39	18	6	24
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	50	70	14	3	38	21	7	36
300-399	56	64	14	5	58	15	6	23
400-599	54	63	9	8	53	8	8	21
600-800	58	58	13	5	60	6	5	15
Powyżej 800 zł	62	51	11	9	54	10	10	10
Ocena własnych war. mater.								
Złe	47	65	15	4	45	16	4	26
Średnie	57	63	11	6	54	8	6	18
Dobre	70	49	8	9	60	6	15	12
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	38	74	10	4	44	11	5	26
Raz w tygodniu	58	59	10	5	50	10	7	20
1-2 razy w miesiącu	67	55	11	9	58	8	8	16
Kilka razy w roku	53	66	11	5	54	10	8	19
W ogóle nie uczestniczy	59	54	20	9	60	10	12	15
Poglądy polityczne								
Lewica	66	55	11	6	57	9	9	14
Centrum	65	63	10	6	58	9	9	17
Prawica	55	61	10	7	54	11	10	18
Trudno powiedzieć	45	59	14	5	43	10	3	25

(continued)

Tabela 2 (cd.): 1 maja Polska stanie się członkiem Unii Europejskiej.
Z jakimi uczuciami oczekuje Pan(i) wejścia Polski do tej organizacji?
9 - Z dumą; 10 - Z rozgorzyczeniem

(%)

	9	10	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	9	1	992
Płeć				
Mężczyźni	9	9	1	473
Kobiety	5	10	2	518
Wiek				
18-24 lat	5	3	1	156
25-34	8	10	0	171
35-44	6	13	0	165
45-54	7	11	0	202
55-64	11	12	0	117
65 lat i więcej	7	7	6	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	6	11	2	362
Miasto do 20 tys.	12	11	0	127
20-100 tys.	3	8	2	198
101-500 tys.	9	7	1	191
501 tys. i więcej mieszk.	7	9	0	114
Wykształcenie				
Podstawowe	6	10	4	285
Zasadnicze zawodowe	7	9	1	250
Średnie	6	9	0	346
Wyższe	11	11	0	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	9	14	0	63
Prac. umysł. niż. szczebla	7	11	0	94
Pracownicy fiz.- umysł.	5	5	0	84
Robotnicy wykwalifikowani	6	8	0	78
Robotnicy niewykwalifik.	13	12	0	40
Rolnicy	6	16	0	53
Pracujący na własny rach.	4	10	0	38
Bierni zawodowo				
Renciści	6	12	1	115
Emeryci	9	7	5	211
Uczniowie i studenci	6	4	0	75
Bezrobotni	5	10	1	115
Gospodynie domowe i inni	5	8	0	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	7	11	0	151
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	10	11	0	78
sekt. pryw. poza rolnict.	8	7	0	175
prywatnym gosp. rolnym	5	14	0	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	6	14	1	94
300-399	5	6	0	71
400-599	8	11	1	156
600-800	8	10	2	171
Powyżej 800 zł	8	8	1	195
Ocena własnych war. mater.				
Źle	4	13	1	295
Średnie	7	8	1	447
Dobre	11	7	1	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	2	13	1	63
Raz w tygodniu	8	8	1	500
1-2 razy w miesiącu	7	7	0	138
Kilka razy w roku	6	13	2	186
W ogóle nie uczestniczy	8	7	1	104
Poglądy polityczne				
Lewica	7	12	0	163
Centrum	6	9	0	297
Prawica	12	9	0	252
Trudno powiedzieć	3	7	4	280

Tabela 3. Przystępując do Unii Europejskiej Polacy mają nadzieję na różnego rodzaju korzyści z tym związane. A co, Pana(i) zdaniem, Polska może wnieść do jednoczącej się Europy? 1 - Kulturę i sztukę; 2 - Dorobek naukowy i techniczny; 3 - Tradycję, wartości moralne, religię; 4 - Atrakcje turystyczne, możliwość spędzenia udanego urlopu; 5 - Pracowitość, przedsiębiorczość; 6 - Zaradność, nowatorskie podejście; 7 - Tanią siłę roboczą; 8 - Wykształcone społeczeństwo

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	24	15	33	19	21	6	55	19
Płeć								
Mężczyźni	25	16	28	20	24	6	63	16
Kobiety	23	13	38	18	17	5	48	23
Wiek								
18-24 lat	28	17	32	24	20	9	57	23
25-34	31	19	32	24	20	6	49	23
35-44	24	15	39	19	17	5	63	20
45-54	23	13	29	19	23	3	66	15
55-64	24	15	29	23	21	6	59	18
65 lat i więcej	18	11	36	6	21	6	39	17
Miejsce zamieszkania								
Wieś	22	11	33	18	21	5	53	14
Miasto do 20 tys.	23	20	32	28	22	11	51	15
20-100 tys.	26	16	35	17	18	5	60	25
101-500 tys.	21	16	30	14	20	3	61	23
501 tys. i więcej mieszk.	35	17	37	21	23	7	52	25
Wykształcenie								
Podstawowe	18	8	31	13	24	4	53	13
Zasadnicze zawodowe	20	17	34	19	23	5	56	13
Średnie	30	16	36	21	17	7	57	25
Wyższe	33	22	26	24	17	8	55	34
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	28	25	36	22	12	6	56	30
Prac. umysł. niż. szczebla	27	11	36	20	20	7	64	34
Pracownicy fiz.- umysł.	29	17	37	23	21	3	63	22
Robotnicy wykwalifikowani	27	20	19	26	28	5	66	16
Robotnicy niewykwalifik.	21	23	22	22	14	5	58	9
Rolnicy	20	6	21	16	19	8	48	20
Pracujący na własny rach.	23	7	32	21	20	6	65	17
Bierni zawodowo								
Renciści	21	15	40	13	19	5	53	14
Emeryci	22	14	33	10	22	5	46	16
Uczniowie i studenci	32	15	35	22	23	12	52	26
Bezrobotni	24	12	33	26	22	6	57	13
Gospodynie domowe i inni	21	16	49	18	15	3	55	20
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	27	17	32	24	15	4	62	24
spółce właścicieli	33	16	27	22	21	2	63	24
prywatnych i państwa	26	16	34	20	25	7	61	21
sekt. pryw. poza rolnict.	20	10	23	16	20	8	52	17
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	27	11	31	15	25	4	54	18
300-399	28	18	40	20	21	6	64	8
400-599	20	12	27	20	21	4	61	14
600-800	19	15	39	19	21	5	51	23
Powyżej 800 zł	29	19	30	19	20	5	54	27
Ocena własnych war. mater.								
Złe	19	11	29	17	20	4	58	16
Średnie	26	15	34	19	20	6	54	18
Dobre	28	19	37	20	22	8	56	25
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	20	14	60	15	17	2	44	16
Raz w tygodniu	23	14	39	17	23	6	50	19
1-2 razy w miesiącu	31	15	24	19	23	4	58	22
Kilka razy w roku	21	16	26	21	13	6	68	20
W ogóle nie uczestniczy	29	16	13	22	22	7	63	20
Poglądy polityczne								
Lewica	23	13	26	21	23	6	61	20
Centrum	27	18	30	21	22	5	63	21
Prawica	30	14	45	18	22	7	52	21
Trudno powiedzieć	17	13	29	16	16	5	47	16

(continued)

Tabela 3 (cd.). Przystępując do Unii Europejskiej Polacy mają nadzieję na różnego rodzaju korzyści z tym związane. A co, Pana(i) zdaniem, Polska może wnieść do jednoczącej się Europy?
 9 - Rynek zbytu dla towarów z innych krajów UE; 10 - Produkty rolne wysokiej jakości;
 11 - Wysokiej jakości produkty przemysłowe; 12 - Nic wartościowego nie możemy wnieść do Unii Europejskiej

	(%)				Trudno powiedzieć	Liczba osób
	9	10	11	12		
Ogółem	27	30	5	5	5	991
Płeć						
Mężczyźni	30	29	3	4	3	473
Kobiety	24	30	6	6	6	517
Wiek						
18-24 lat	32	27	5	4	1	156
25-34	25	34	5	4	3	171
35-44	29	32	6	4	1	165
45-54	29	30	6	6	4	202
55-64	31	24	3	7	4	117
65 lat i więcej	15	29	4	5	15	180
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	34	7	5	9	362
Miasto do 20 tys.	22	34	3	7	2	127
20-100 tys.	27	27	4	7	2	198
101-500 tys.	33	27	4	3	5	190
501 tys. i więcej mieszk.	28	20	3	3	1	114
Wykształcenie						
Podstawowe	21	26	4	7	12	285
Zasadnicze zawodowe	25	35	7	7	3	249
Średnie	31	39	4	4	1	346
Wyższe	30	29	4	1	1	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	32	30	8	3	1	63
Prac. umysł. niż. szczebla	32	26	4	2	0	94
Pracownicy fiz.- umysł.	29	23	5	7	2	84
Robotnicy wykwalifikowani	26	31	4	5	1	78
Robotnicy niewykwalifik.	37	28	12	14	0	40
Rolnicy	26	48	6	4	9	53
Pracujący na własny rach.	43	30	3	0	0	38
Bierni zawodowo						
Renciści	18	31	2	6	11	115
Emeryci	20	29	5	6	9	210
Uczniowie i studenci	28	27	4	3	0	75
Bezrobotni	31	30	4	5	5	115
Gospodynie domowe i inni	15	36	3	10	4	27
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	30	32	9	1	2	151
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	34	28	3	12	0	78
sekt. pryw. poza rolnict.	32	25	4	3	1	175
prywatnym gosp. rolnym	22	46	5	6	8	59
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	19	36	4	16	4	94
300-399	27	24	6	6	5	71
400-599	32	30	8	6	5	156
600-800	25	29	5	3	5	171
Powyżej 800 zł	26	29	4	3	2	194
Ocena własnych war. mater.						
Złe	27	32	4	9	7	295
Średnie	25	30	5	5	5	446
Dobre	29	27	6	0	2	249
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	33	3	8	6	63
Raz w tygodniu	25	29	6	5	5	499
1-2 razy w miesiącu	29	27	6	3	4	138
Kilka razy w roku	29	32	2	5	4	186
W ogóle nie uczestniczy	33	31	2	5	3	104
Poglądy polityczne						
Lewica	29	36	7	6	2	163
Centrum	30	26	3	4	2	297
Prawica	25	28	6	4	3	252
Trudno powiedzieć	23	31	4	6	11	279

Tabela 4. Przywódcy obecnych i przyszłych państw Unii Europejskiej ponownie debatowali na temat konstytucji Unii Europejskiej. Hiszpania zrezygnowała z postulatu utrzymania nicejskiego systemu głosowania w Radzie UE. Z postulatu zachowania systemu nicejskiego zrezygnowała również Polska deklarując, że jest gotowa zgodzić się na jakies inne kompromisowe rozwiązanie. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?
1 - Dobrze się stało, dalsze upieranie się przy systemie nicejskim nie miaoby sensu; 2 - Złe się stało, należało w dalszym ciągu domagać się utrzymania nicejskiego systemu głosowania

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	28	41	992
Płeć				
Mężczyźni	38	34	28	473
Kobiety	24	23	53	518
Wiek				
18-24 lat	29	29	42	156
25-34	36	29	36	171
35-44	26	37	37	165
45-54	34	32	34	202
55-64	42	22	36	117
65 lat i więcej	21	16	62	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	29	45	362
Miasto do 20 tys.	27	31	42	127
20-100 tys.	31	24	44	198
101-500 tys.	39	25	36	191
501 tys. i więcej mieszk.	36	30	33	114
Wykształcenie				
Podstawowe	18	21	60	285
Zasadnicze zawodowe	31	32	37	250
Średnie	33	31	36	346
Wyższe	55	25	20	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	35	21	63
Prac.umysł.niż.szczebla	45	32	22	94
Pracownicy fiz.- umysł.	26	31	42	84
Robotnicy wykwalifikowani	31	34	35	78
Robotnicy niewykwalifik.	37	28	35	40
Rolnicy	21	38	41	53
Pracujący na własny rach.	38	44	18	38
Bierni zawodowo				
Renciści	27	23	50	115
Emeryci	26	21	52	211
Uczniowie i studenci	32	24	44	75
Bezrobotni	27	24	49	115
Gospodynie domowe i inni	27	23	50	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	42	30	28	151
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	32	40	28	78
sekt. pryw. poza rolnict.	34	33	33	175
prywatnym gośp. rolnym	20	41	39	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	23	25	53	94
300-399	31	27	42	71
400-599	32	24	44	156
600-800	33	29	38	171
Powyżej 800 zł	41	31	29	195
Ocena własnych war. mater.				
Złe	30	24	46	295
Średnie	28	29	43	447
Dobre	37	29	33	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	25	52	63
Raz w tygodniu	29	27	44	500
1-2 razy w miesiącu	37	29	34	138
Kilka razy w roku	31	29	40	186
W ogóle nie uczestniczy	36	28	35	104
Poglądy polityczne				
Lewica	47	25	29	163
Centrum	38	27	35	297
Prawica	31	40	29	252
Trudno powiedzieć	14	20	66	280